

**Biblioteca ASTRA,
Corpul B**

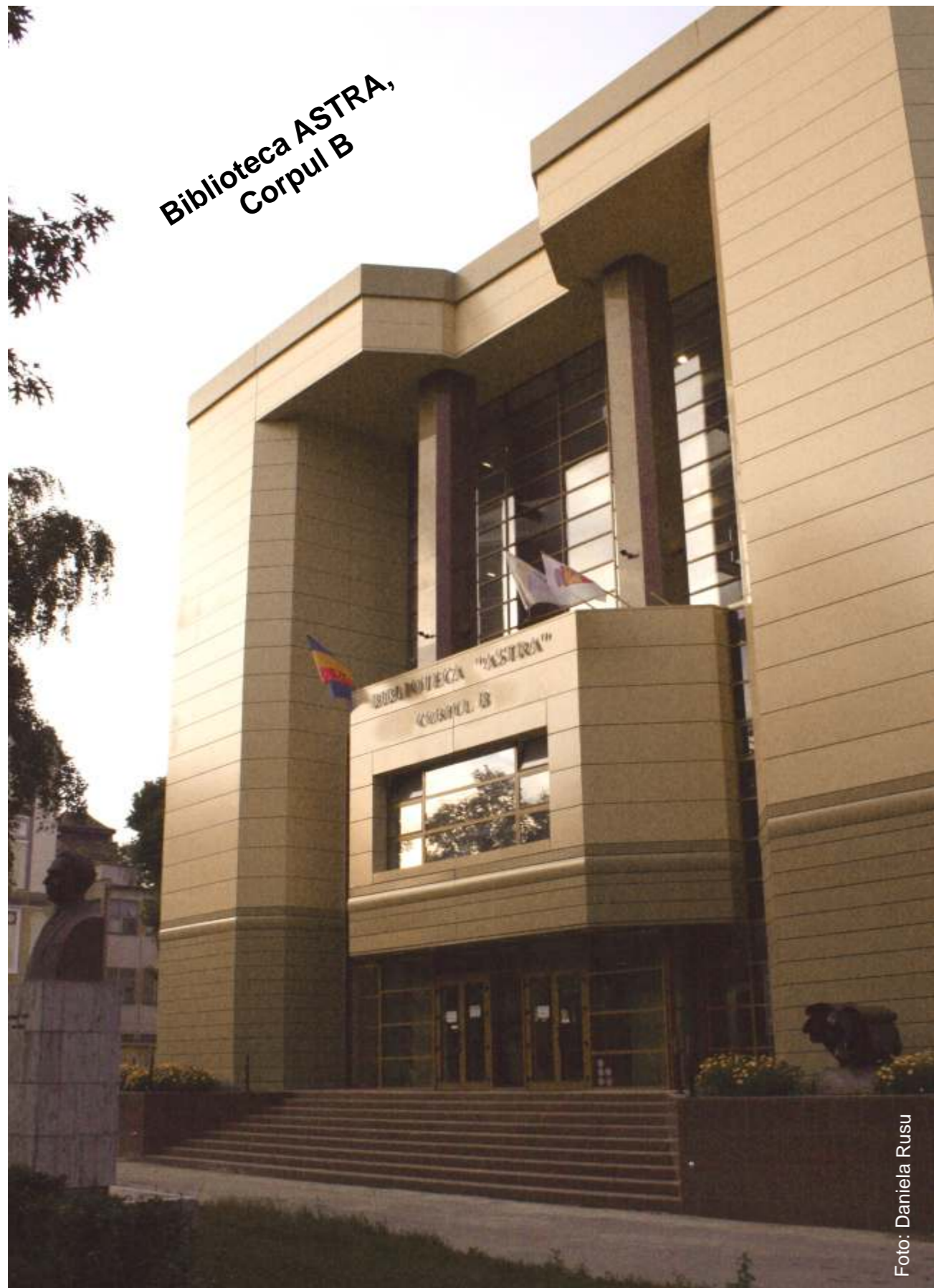
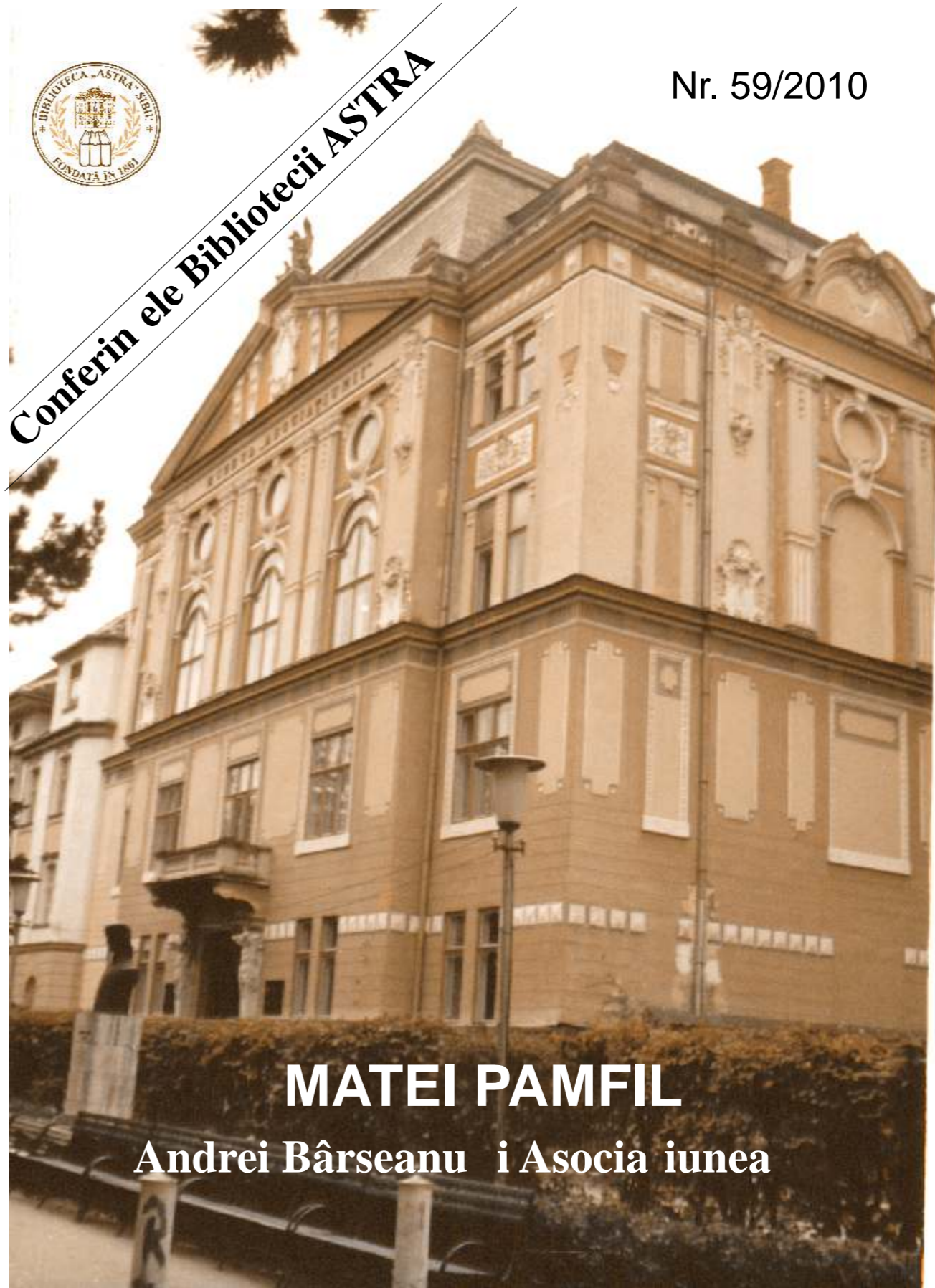

Foto: Daniela Rusu

Conferințele Bibliotecii ASTRA

Nr. 59/2010

MATEI PAMFIL
Andrei Bârseanu și Asociația iunea

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

Conferințele Bibliotecii ASTRA:
MATEI PAMFIL: *Andrei Bârseanu și Asociațiunea*

Matei Pamfil

n. 1942

Coordonatorul colecției: Onuc **Nemeș-Vintilă**
Grafică copertă: Daniela **Rusu**
Editor: Ioana **Butnaru**
Lucrare realizată la tipografia Bibliotecii ASTRA
Tiraj: 15 exemplare

*Versiunea în format electronic a conferinței se află la Biblioteca ASTRA,
Compartimentul Colecții Speciale*

**CONSILIUL JUDEȚEAN SIBIU
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU**

Str. G. Barițiu, nr. 5-7, cod 550178
Sibiu, ROMÂNIA
Tel.: +40 269 210551, +40 369 561731, fax: +40 269 215775
Web: <http://www.bjastrasibiu.ro>, e-mail: bjastrasibiu@yahoo.com

ISSN: 1843 - 4754

CURRICULUM VITAE

MATEI PAMFIL

DATE PERSONALE: născut la 30 august 1942 în comuna Albac, jud. Alba, fiul lui Ioan și al Sofiei Matei; căsătorit cu Ana-Alexandrina, 2 copii, Alexandru-Radu și Horia-Corvin

STUDII:

1948-1955: Școala generală din comuna Albac; **1955-1959:** Liceul “Horia, Cloșca și Crișan”, Abrud; **1959-1964:** Facultatea de Filologie, Cluj, specializarea *Limba și literatura română*; **1985:** Doctor în Filologie, Facultatea de Filologie a Universității “Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca (coordonatori științifici: prof. univ. dr. Iosif Pervain și prof. univ. dr. Gavril Scridon)

ACTIVITATEA PROFESIONALĂ, ȘTIINȚIFICĂ ȘI DE PERFEȚIONARE:

1964-1966, profesor titular la Școala Generală din comuna Vadul Moților și la Liceul “Horia, Cloșca și Crișan” din orașul Abrud, regiunea Cluj;

1967-1968, inspector școlar, Secția Învățământ a raionului Câmpeni, profesor la liceele din Câmpeni și Abrud; vicepreședinte al *Societății de Științe Istorice și Filologice*, filiala Abrud-Câmpeni;

1968-1976, profesor titular la Liceul “Gheorghe Lazăr” din Sibiu; asistent și lector universitar asociat al Facultății de *Filologie și Istorie din Sibiu* (1973-1976);

- 1976-1986**, lector titular al *Facultății de Filologie și Istorie* din cadrul *Institutului de Învățământ Superior din Sibiu*;
- 1986-1992**, în urma desființării *Facultății de Filologie și Istorie*, am fost transferat ca profesor titular la *Liceul Teoretic “Octavian Goga”* din Sibiu;
- 1990-1992**, conferențiar universitar asociat al *Facultății de Litere, Istorie și Drept* din Sibiu;
- 1992-2001**, conferențiar universitar titular, prin concurs, începând cu 1 decembrie 1992;
- 2001-2008**, profesor universitar titular, *Facultatea de Litere și Arte a Universității “Lucian Blaga”* din Sibiu;
- 1967** - obținerea gradului didactic *DEFINITIV* cu media 9,66;
- cursuri de perfecționare la I.P.C.D. Cluj, București și Breaza, ca profesor și inspector școlar
- 1972** - obținerea gradului didactic II, la Brașov, cu media 9,33;
- 1985** - obținerea titlului științific de *DOCTOR ÎN FILOLOGIE*, la Facultatea de Filologie a Universității “Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca;
- 1999 și 2001** - vizite de documentare și colaborare la Universitatea din Marburg (Germania), în cadrul parteneriatului universitar cu Universitatea “Lucian Blaga” din Sibiu.
- 1999-2008** - inițiator și organizator al *Colocviului Național Studențesc „Lucian Blaga”*, al Centrului de Limbi Străine al Facultății, al manifestării internaționale *Confluențe culturale româno-germane*; director–

fondator al *Centrului de Cercetări Filologice și Interculturale* al Universității „Lucian Blaga” din Sibiu; director-editor al publicației *Caietele Lucian Blaga*, vol. I – IX, 2000-2008;

FUNCȚII DE CONDUCERE ȘI ÎNDRUMARE:

1967-1968, inspector școlar, Secția de învățământ a raionului Câmpeni, regiunea Cluj,

1970-1975, instructor cu probleme de artă și cultură la Comitetul județean de partid Sibiu, fără întreruperea activității didactice; am colaborat cu instituții profesioniste de artă și cultură din Sibiu (Muzeul Brukenthal, Teatrul de Stat, Biblioteca “Astra”, Arhivele Statului, Filarmonica de Stat, Teatrul de Păpuși, Uniunea Artiștilor Plastici) și cu revista **Transilvania**, la reparația căreia, în anul 1972, am contribuit, făcând apoi parte din Colegiul de redacție.

1975-1980, rector al *Univeristății Cultural-Științifice* din Sibiu, când am inițiat, împreună cu profesorii Iuliu Paul, Hermann Schmidt și Ioan Holhoș, manifestări culturale și științifice de largă audiență, în special ciclul *Tribuna ideilor*, onorat de prezența unor mari personalități ale culturii românești, precum: Mircea Malița, Ștefan Milcu, Remus Răduleț, Eugen Pora, Ștefan Pascu, Ioan Ceterchi, Virgil Vătășianu, I. I. Rusu, Camil Mureșan, Hadrian Daicoviciu, Ion Vlad, Pompiliu Teodor, Emil Condurachi, Cantemir Riscuța, Ioan Ursu, Radu Popa, Răzvan Theodorescu etc.

- 1979-1983**, director al *Teatrului de Stat din Sibiu*, fără întreruperea activității didactice la *Facultatea de Filologie și Istorie* din Sibiu; președinte al *Comitetului municipal de cultură* Sibiu; colaborarea cu *Teatrul de Stat din Sibiu* mi-a adus satisfacții deosebite, într-o perioadă dificilă pentru instituțiile de cultură și artă. În perioada amintită, instituția sibiană a realizat numeroase premiere cu piese de teatru de valoare, mult apreciate de public, de presa de specialitate și de juriile concursurilor la care a participat și a obținut 17 distincții (secțiunile română și germană). O valoare deosebită au avut spectacolele cu piesele: *Răceala* de Marin Sorescu, *Insula* de A. Fugard, *Neînțelegerea* de Albert Camus, *Faust* de Goethe, *Mârâiala* de Paul Cornel Chitic, *Dirijorul* de D.R. Popescu, *Camino Real* de T. Williams, *Man ist man* de Bertholt Brecht și altele, prin care Teatrul din Sibiu a fost apreciat ca “un punct luminos pe harta teatrală a țării” (Valentin Silvestru).
- 1990-1993**, director al *Liceului teoretic “Octavian Goga”* din Sibiu; am inițiat și organizat prima ediție a manifestărilor cultural-artistice ale elevilor și cadrelor didactice: *Zilele Liceului Teoretic “Octavian Goga”* (1993), având ca invitați de onoare pe Î. P. S. Antonie Plămădeală, mitropolitul Ardealului, Crișanei și Maramureșului, și pe academicianul Eugen Simion. De asemenea, am sprijinit inițiativa elevilor care au redactat două reviste proprii: *BRIO* și *LE PETIT MAG*.
- 1994-1996**, prodecan al *Facultății de Litere, Istorie și Drept* și decan al *Facultății de Litere, Istorie și Jurnalistică*; membru al Senatului Universității “Lucian Blaga”.

1992-2006, președinte-fondator al *Societății Culturale “Avram Iancu”*, Filiala Sibiu, membru al *ASTREI* și al *Societății Culturale Româno-Germane* din Sibiu.

2000-2008, decan al *Facultății de Litere și Arte* din Sibiu

1976-2010, am efectuat peste 80 de *inspecții speciale pentru acordarea gradelor didactice I și II* în învățământul preuniversitar, am coordonat practica pedagogică și de profil a studenților și elaborarea a peste 150 de *lucrări de licență și disertații* ale absolvenților facultății și ale absolvenților studiilor postuniversitare și a peste 50 de lucrări metodico-științifice pentru obținerea gradului didactic I; am susținut cursuri în cadrul activității de perfecționare a cadrelor didactice, cursuri de pregătire pentru admiterea în învățământul superior, numeroase inspecții școlare în cadrul unor brigăzi ale Ministerului Învățământului și ale Inspectoratului Școlar Județean Sibiu.

Am făcut parte din comisii de Doctorat la Universitățile din Cluj-Napoca, Timișoara și Sibiu, din comisii de concurs pentru ocuparea unor posturi didactice în învățământul universitar și preuniversitar, din numeroase comisii de licență, bacalaureat și admitere, ca președinte de comisie și profesor de specialitate.

Am inițiat și am participat la numeroase sesiuni științifice și simpozioane naționale și internaționale ale cadrelor universitare și ale studenților la care am prezentat de-a lungul anilor peste 300 de comunicări.

DISCIPLINE PREDATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR:

- Istoria limbii române: 1973-1986; 1992-1996; Limba română contemporană (Fonetică, Fonologie, Lexicologie, Morfosintaxă): 1975-1986; 1990-1992; Limba română contemporană (Morfosintaxa): 1976-1986; 1991-2008; Stilistica limbii române: 1976-1982; 1993-1999; Metodica predării limbii și literaturii române: 1976-1986; 1993-1996; Gramatică și stilistică: 2000-2004; Gramatică normativă: 2000-2008.

ACTIVITATE ȘTIINȚIFICĂ ȘI PUBLICISTICĂ

- *autor a peste 90 de studii și articole publicate în reviste de cultură și în volume ale unor manifestări științifice;*
- *lucrări publicate: Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român (ASTRA) și rolul ei în cultura națională (1861-1950), 1986; Sibiul și Marea Unire (1993, în colab.), Toponimia comunei Jina, (1998, în colab.), Morfosintaxa limbii române contemporane (2001, 2002 – două ediții), Probleme de morfosintaxă a limbii române contemporane, (2001), Asociațiunea în lumina documentelor (1861-1950), Noi contribuții (2005); Acta Universitatis Cibiniensis – coordonator și editor: vol. I (1995), vol. II (1997); Caietele „Lucian Blaga” vol. I-IX (2000-2008), director-editor)*

PREMII, DISTINCȚII, DIPLOME, NOMINALIZĂRI:

Ordinul „Meritul pentru învățământ” în grad de Comandor, 2004; Medalia de argint a Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, 2005; Medalia Muzeului Civilizației

*Populare Tradiționale „Astra”, 2003; Diploma pentru competență academică și servicii excepționale aduse Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, în evoluția spre mileniul III, 1999; Diplomă aniversară a Facultății de Inginerie „Hermann Oberth” din Sibiu (2001); Diploma de onoare a Societății Române de Radiodifuziune, 2001; Diploma de excelență pentru merite deosebite în domeniul învățământului și educației, Colegiul „Octavian Goga”, 2001; Diploma de excelență a orașului Săliște, 2004; Diploma de excelență, Tribuna 120, 2004; Scrisoare de recunoștință, Biblioteca Județeană „Astra”, 2005; Diploma Festivalului Internațional „Lucian Blaga”, Prefectura Alba Iulia, 2005; Diploma de excelență (Personalități care fac istoria Sibiului), Data Press, Sibiu, 2005; Nominalizare în Enciclopedia *Who's who in Romania*, ediția Princeps, București, Editura Pegasus Press, 2002, editor Panayiotis Vassos, p. 384-385; Nominalizare în volumul *Personalități care fac istoria Sibiului*, Colecția *Dialoguri în Viața Sibiului*, Sibiu, Editura Data Press, 2005, ediție îngrijită de Emil David și Ioana Bărbulescu; Interviu și CV – *Este nevoie de consecvență în promovarea valorilor reale*, p. 127-130; Diplomă de excelență a Direcției Județene Sibiu a Arhivelor Naționale și Medalia jubiliară, cu prilejul împlinirii a 175 de ani de la înființarea Arhivelor Naționale ale României, 2006; Nominalizare în *Enciclopedia personalităților din România, Hübners Who is who*, București, 2008, p. 793-794;*

APRECIERI DE REFERINȚĂ:

1) „Teatrul sibian are o istorie sinuoasă. A demonstrat însă că dacă știe să facă apel la oameni tineri și curajoși, să abordeze un repertoriu de marcă, succesele nu îi sunt străine...

Momentul prezent este remarcabil în viața teatrului sibian. Ideea directorului de a nu face figurație este foarte valoroasă... de mult n-am văzut trupa sibiană funcționând atât de bine”.

(Valentin Silvestru, 1980; cf. *Tribuna Sibiului*, nr.7014/10 februarie 1980)

2) „Dacă pe o hartă a României am pune becuri electrice în cele 44 de puncte unde avem teatre profesioniste și am conecta această hartă la curent, am putea costata că unele becuri rămân stinse, altele pâlpâie, unele sunt luminoase și câteva scânteietoare.

Sibiul este un punct luminos pe harta teatrală a țării, datorită conducerii, zestrei regizorale, unei trupe ce se relevă pe orice clapă a claviaturii repertoriale”.

(Valentin Silvestru, 1981; cf. *Tribuna Sibiului* nr. 7438/24 iunie 1981)

3) „De la absolvire și până în prezent...a dezvoltat o impresionant de bogată, variată și densă activitate, pe multiple planuri. Înainte de a mă referi la domeniul învățământului, mi se impune să constat și să afirm că d-l. Pamfil Matei este o personalitate proeminentă a vieții culturale sibiene. De asemenea, pentru a evita fastidioase enumerări de domenii și de teme, sunt de reținut ca semne cu valoare de argument. (Pamfil Matei)...este autorul unei cărți de 364 de pagini despre „Astra”, carte prețuită în 18 cronici cu semnături prestigioase...,la care adăugăm cartea (în colaborare) *Toponimia comunei Jina*, numărând 1831 de elemente topice, tot atâtea istorii până la el nescrise, istorii în care sunt implicate substanțial variate cunoștințe din toate domeniile pe care toponimia le reclamă;...

Toate cele de mai sus impun sintagme cheie ce-și au toată acoperirea faptelor: orizont larg, multilateralitate, informare până „la zi”, demers logic și argumentat, ținută științifică, pasiune pentru specificitatea profesată. Pe scurt, un excelent didact, unanim apreciat ca om de valoare, cu un prestigiu de invidiat”

(prof. univ. dr. D. D. Drașoveanu, Cluj-Napoca, 1999)

4) „Domnul Pamfil Matei și-a asigurat o solidă formație lingvistică pornind, în primul rând, de la studiile universitare efectuate la *Facultatea de Filologie* din Cluj, între anii 1959-1964. (...) activitatea științifică cuprinde o arie diversificată de preocupări, de la istoria limbii și culturii române, în special transilvănene, până la dialectologie, toponimie sau stilistică literară... Aș dori să subliniez, de asemenea, aprecierea de care s-a bucurat activitatea științifică și didactică...în mediile universitare și, mai larg, intelectuale.”

(prof. univ. dr. Mircea Borcilă, Cluj-Napoca, 1999)

5) „Din cele menționate până aici, pot fi deduse, fără nici o ezitare, meritele profesionale, științifice și civice de excepție ale domnului conf. univ. dr. Pamfil Matei. Doresc să exprim, în același timp, prețuirea mea personală pentru domnul Pamfil Matei. În calitate de Rector al Universității „Lucian Blaga” din Sibiu (1992-până în prezent) și în calitate de filolog (sunt profesor universitar de *Studii americane și britanice*) sunt pe deplin familiarizat cu întreaga activitate desfășurată în cadrul Universității de către domnul Matei. Este unul dintre cei mai prestigioși dascăli din întreaga noastră comunitate universitară.”

(prof. univ. dr. dr. h. c. Dumitru Ciocoi-Pop, 1999)

6) „...prezenta lucrare (*Morfosintaxa limbii române contemporane*, 2001) nu este numai un curs pentru studenți, ci o carte de referință pentru un cerc larg de filologi și nu numai. Informația este vastă și adusă la zi, sunt utilizate lucrări de ultimă oră. Ca un sintaxist format la Școala lingvistică clujeană, autorul nu se dezmente. Deși nu neglijează rezultatele gramaticii tradiționale, prezenta lucrare este o monografie modernă, iar autorul se atestă ca un sintaxist de seamă”.

(prof. univ. dr. dr. h. c. Onufrie Vințeler, Cluj-Napoca, 2001)

7) „O sinteză a Morfosintaxei românești... Fruct al unei experiențe didactice universitare de înalt nivel științific, tratatul (*Morfosintaxa limbii române contemporane*, 2001) trădează și o întinsă documentare în bibliografia românească și străină în domeniu. El abordează cele mai „fierbinți” teme ale disciplinelor întrunite (morfologie și sintaxă), teme ale căror rezolvări conturează „școli” ale gramaticii în diferite centre universitare importante ale țării.

(prof. univ. dr. Viorel Hodiș, Cluj-Napoca, 2002)

8) „Cartea profesorului Pamfil Matei (*Morfosintaxa limbii române contemporane*) nu numai că nu a dat satisfacție corului de Zoili, ci spre surprinderea multora, ea (cartea) ne propune un sistem coerent al funcționalității limbii române în latura sa comunicatională, referențială și nu mai puțin în expresivitatea, poeticitatea sa.

Reprezentant al școlii de lingvistică și gramatică de la Cluj..., profesorul Pamfil Matei duce mai departe demersul hermeneutic al înaintașilor săi, în sensul că

receptează sistemul morfosintactic al limbii române într-o lectură diacronic-sincronică sau mai precis... din perspectiva interferențelor multiple și semnificative dintre subsistemele nivelului gramatical și dintre acestea și celelalte discipline lingvistice.”

(prof. univ. dr. Ioan Mariș, 2001; cf. *Tribuna*, Sibiu, 16 noiembrie 2001)

9) „Întemeiat pe o documentare impresionantă prin volum și exemplară prin conștiinciozitate, lucrarea lui Pamfil Matei dobândește toate atributele unui studiu științific: rigoare, obiectivitate, viziune de ansamblu, integratoare, aparat auxiliar adecvat și eficient. (...) Cartea lui Pamfil Matei impune prin bogăția informației, prin soliditatea și echilibrul construcției, prin viziunea constructivă în care reușește să epuizeze un subiect socotit până nu demult „difícil”. Ea va rămâne, fără îndoială, un studiu de referință pentru istoria noastră culturală.”

(Radu Ciobanu, scriitor, Deva, 1986)

10) Monografia *Astra* de Pamfil Matei constituie un exemplu de cercetare culturală condusă cu spirit științific prob, deschis, suplu, în care impresionează deopotrivă acribia documentară și relevanța comentariilor...”

(Titu Popescu, 1986; cf. *Steaua* nr.11/noiembrie 1986, p.57-58)

11) „Așadar, o carte venită la timp, dar nu o carte scrisă conjunctural, din moment ce, ca lucrare de doctorat, a fost îndelung pregătită și a fost finalizată de mai mulți ani, așteptându-și apoi destinul editorial firesc, care a adus-o acum în mâinile cititorilor...”

Un merit cert al lucrării lui Pamfil Matei constă în faptul că a reușit să fie deopotrivă informată dar clară și consecventă axiologic în dezvăluirea mersului și ritmului programatic constructiv și flexibil al *Asociațiunii* în militantismul ei pentru emanciparea românilor și dezvoltarea conștiinței naționale, ca premisă esențială a viitoarei unități politice.”

(Constantin Mălinaș, 1986; cf. *Familia* nr. 10/1986, p.4)

12) „Sprijinit pe o amplă documentare, utilizând numeroase acte de arhivă, unele pentru prima dată valorificate, autorul realizează cea dintâi cercetare integrală de tip monografic a *Asociațiunii* care în aproape 90 de ani de existență a străbătut epoci distincte, structural deosebite, marcate de evenimente – reper.”

(Mircea Braga, 1986; cf. *Contemporanul* nr. 42/1986)

13) „Plus que la monographie d'une association culturelle et scientifique, Pamfil Matei a réalisé une excellente introduction dans la dramaturgie d' une combustion. Son livre est la monographie d'une passion.”

(Mihai Pelin, 1987; cf. *Revue roumaine* nr. 2/1987, p. 84-85)

14) „Meritul mare al cărții cercetătorului sibian (Pamfil Matei, *Asociațiunea...* 1986) constă în prezentarea în detaliu a activității *Asociațiunii* după înfăptuirea statului național unitar, contribuția sa efectivă la culturalizarea poporului român, la dezvoltarea conștiinței de sine, în raport cu istoria și cu alte popoare, insistându-se în

egală măsură asupra împlinirilor, ca și asupra unor perioade contradictorii și inegale...”

(Mihai Racovițan, 1987; cf. *Transilvania*, nr.1/1987)

15) „Este în afara oricărui dubiu faptul că lucrarea ce ne stă în atenție (*Asociațiunea...*, Editura Dacia, 1986) este rezultatul unei pasionate și îndelungate strădanii, al unei vaste și profunde investigații științifice – mărturie sunt cele 260 de titluri ale bibliografiei selective ce însoțește volumul...Acestea conferă lucrării o solidă argumentație documentară, utilizată cu discernământ de autor pentru a oferi cititorului o imagine veridică asupra unei pagini de referință din istoria românească.

(Lucrarea) prin conținutul său intrinsec, prin acuratețea stilului folosit de autor în înfățișarea faptelor, oamenilor și evenimentelor, se înscrie între contribuțiile de seamă ale istoriografiei noastre la mai buna cunoaștere și dreapta apreciere a unei pagini memorabile din istoria culturii și spiritualității românești.”

(Ion Babici, 1988; cf. *Analele de istorie* nr. 6/1988, p.144-147)

Din această serie au apărut conferințele:

Octavian Paler	<i>Autoportret într-o oglindă spartă</i>	1
Constantin Noica	<i>Eminescu – omul deplin al culturii românești</i>	2
Horia Bernea	<i>Evocat de: Andrei Pleșu, Sabin Adrian Luca, Ion Onuc Nemeș</i>	3
Rodica Braga	<i>Anul 2000. Simple exerciții de sinceritate</i>	4
Mircea Braga	<i>Întoarcerea ex- librisului</i>	5
Ion Agârbiceanu	<i>Către un nou ideal – 1931 –</i>	6
Ion Agârbiceanu	<i>Necesitatea din care a răsărit <<ASTRA>></i>	7
Inaugurarea Bibliotecii ASTRA, Corpul B, 1 ianuarie 2007		8
Pr. acad. Mircea Păcurariu	<i>– Mitropolitul Andrei Șaguna – 200 de ani de la naștere</i>	9
Ioan Lupaș	<i>Viața și activitatea lui Gheorghe Barițiu</i>	10
Victor V. Grecu	<i>Dreptul limbii</i>	11
Antonie Plămădeală	<i>A plecat și Constantin Noica</i>	12
Giovanni Ruggeri	<i>Muzeul de Icoane pe Sticlă din Sibiel</i>	13

Dorli Blaga	<i>În ciuda vremurilor de atunci, viața lui Blaga la Sibiu a fost frumoasă și luminoasă</i>	14
Octavian Goga	<i>La groapa lui Șaguna</i>	15
George Banu	<i>Actorul european</i>	16
Rita Amedick	<i>Podoabe pentru o sfântă a săracilor</i>	17
Basarab Nicolescu	<i>Întrebări esențiale despre univers</i>	18
Vasile Goldiș	<i>La mutarea bustului lui G. Barițiu în fața Muzeului Asociațiunii</i>	19
Eugen Simion	<i>Constantin Noica – arhitectura ființei</i>	20
Jan Urban Jarnik	<i>Un prieten sincer al poporului nostru</i>	21
Al. Dima	<i>George Coșbuc în Sibiu</i>	22
Octavian Goga	<i>Țăranul în literatura noastră poetică</i>	23
Răzvan Codrescu	<i>Doctorul Nicolae C. Paulescu sau Știința lui Scio Deum esse</i>	24
Victor V. Grecu	<i>Identitate. Unitate. Integrare – în spectrul globalizării</i>	25
Remus Rizescu	<i>Compozitorul slovac Jan Levoslav Bella și Sibiul</i>	26
Teodor Ardelean	<i>Limba înainte de toate și în toate</i>	27
Andrei Șaguna	<i>Românii s-au zbatut mai mult pentru limbă decât pentru viață</i>	28
Andrei Bârseanu	<i>Asociațiunea nu va face literatură și știință, ci numai va sprijini literatura și știința</i>	29

Iuliu Moldovan	<i>Problema Munților Apuseni</i>	30
Ion Duma	<i>Eminescu și românii din Ungaria</i>	31
Vasile Ladislau Pop	<i>„Luptele politice nu numai că ne-au răpit timpul, dar au înstrăinat frați de către frați”</i>	32
Vasile Ladislau Pop	<i>“Numai lumina, numai cultura ne poate mântui: cultura și lumina trebuie să ne dea putere în brațe, ca să ne știm apăra viața, și minte și înțelepciune spre a ne ști conserva și înmulți cele trebuincioase întru susținerea vieții”</i>	33
Vasile Ladislau Pop	<i>«(...)În loc de a trage unii într-o parte, alții în alta, în loc de a lucra unii spre stricarea și slăbirea altora ca să ne ridicăm persoanele noastre (...)»</i>	34
Sebastian Stanca	<i>Pastelele lui Alecsandri</i>	35
Andrei Bârseanu	<i>„Oamenii mari se cunosc după seriozitatea cu care tratează chiar și lucrurile mici”</i>	36
Andrei Șaguna	<i>„Suntem fiii unei patrii umane, culte și constituționale”</i>	37
George Barițiu, Iacob Bologa	<i>“Nici unu poporu care nu cultiva artile si industri'a, nu are dreptu a se numerá intre poporale civilisate”</i>	38
Acad. Radu P. Voinea	<i>Asociațiunea a avut un rol important în realizarea unității spirituale și naționale a tuturor românilor</i>	39

Vasile Ladislau Pop	<i>„Asociațiunea nutrește și conservă spiritul național, cultivă și conservă limba și prin aceasta existența națională”</i>	40
Iacob Bologa, dr. D. P. Barcianu	<i>Înființarea unei școli române de fete în Sibiu</i>	41
Iacob Bologa	<i>Numai dezvoltarea facultăților spirituale, numai luminarea minții, numai cultura cea adevărată, norocesc, fericesc pe om, va noroci și va ferici pe poporul român</i>	42
Iacob Bologa, dr. D. P. Barcianu	<i>Asociațiunea pentru înaintarea în cultură a femeii române</i>	43
Iacob Bologa	<i>Poporul român singur prin cultură poate să se înalțe la acea vază și demnitate care l-ar putea mântui de nenumăratele rele ce-l apasă</i>	44
Iacob Bologa	<i>Asociațiunea este de nespus folos nu numai pentru români ci și pentru popoarele conlocuitoare</i>	45
George Barițiu	<i>Raport general asupra stării Asociațiunii, 1889</i> ...	46
Antonie Plămădeală	<i>Darul Asociațiunii către poporul român</i>	47
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Cercul Literar de la Sibiu</i>	48
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Cercul Literar de la Sibiu</i>	49
Elena Macavei	<i>Rolul Asociațiunii ASTRA în rolul emancipării femeii și educația copiilor</i>	50
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Emil Cioran (între afinitățile afective și refuzurile selective)</i>	51

Ștefan Pascu	<i>Rolul național-cultural al ASTREI</i>	52
Andrei Șaguna	<i>Munca este onoarea și renumele cea mai mare a omului</i>	53
Timotei Cipariu	<i>Școlile elementare sunt fundamentul culturii naționale și a literaturii naționale</i>	54
Timotei Cipariu	<i>Două gimnazii pentru înaintarea culturii naționale la Năsăud și Blaj</i>	55
Timotei Cipariu	<i>Cauzele naționale, prin bărbați energici, capabili de orice sacrificiu</i>	56
Cristofor I. Simionescu	<i>Astra și Țările Române</i>	57
Mihai Sofronie	<i>Vasile Stroescu, un filantrop aproape uitat</i>	58
Matei Pamfil	<i>Andrei Bârseanu și Asociațiunea</i>	59

Prof. univ. dr. MATEI PAMFIL

Andrei Bârseanu și *Asociațiunea**

1. În prestigioasa galerie de personalități ale culturii românești cărora le-au revenit merite cu totul deosebite, vrednice de lauda și recunoștința contemporanilor, precum și a generațiilor ce le-au urmat, numele lui Andrei Bârseanu (1858-1922) ocupă un loc de cinste, pentru tot ce a făcut pentru afirmarea și apărarea *Asociațiunii Transilvane pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român*, pentru cultura națională și pentru emanciparea spirituală a românilor din Imperiul Austro-Ungar.

Apropierea lui Andrei Bârseanu de *Asociațiune* și de idealurile acesteia s-a realizat încă din anii adolescenței și ai tinereții, ca elev al gimnaziului din Brașov, apoi ca student la Viena, s-a consolidat după absolvirea studiilor în străinătate, când tânărul profesor brașovean s-a afirmat nu numai ca poet, pedagog, culegător de literatură populară și gazetar, ci și în vasta operă de culturalizare a maselor desfășurată de *Asociațiune*, în cadrul despărțământului Brașov, al secției literare, apoi chiar în conducerea centrală a prestigioasei societăți culturale românești ce avea sediul la Sibiu.

În ședința din 13 noiembrie 1878 a comitetului *Asociațiunii*, s-au aprobat stipendiile și ajutoarele acordate tinerilor români aflați în gimnazii și universități, între care se afla și Andrei Bârseanu, „auditoriu de filosofie în Vienna”. Prin adresa¹ redactată de Iosif Hodoșiu, secretar II, în aceeași zi, și

* Conferință prezentată în ziua de 4 februarie 2010.

¹ Documentul nr. 232/1878, Filiala Sibiu a Arhivelor Naționale, Fondul „Astra”

18..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

expediată de Paul Dunca, se comunica tânărului beneficiar, originar din Dârste (Brașov), că i s-a votat suma de 400 florini pentru a urma „științele filosofice” în capitala imperiului, stipendiu care urma să i se acorde în patru rate trimestriale, cu îndatorirea ca la sfârșitul anului școlar, cel târziu până la 1 august, să înainteze conducerii *Asociațiunii* „*atestatul despre progresul ce ai făcut în studii*”.¹

La 18 iulie 1879, Andrei Bârseanu a înaintat atestatele necesare, însoțite de o scrisoare expediată din Dârste, în care își exprima speranța că „luându-se în considerare clasele prezentate, nu voi fi lipsit nici pe anul scol.(astic) viitor 1879/80 de indispensabilul ajutor ce l-am avut în decursul anului expirat”², fapt ce s-a realizat conform hotărârii din 29 iulie 1879 a comitetului *Asociațiunii*.

Printr-o nouă scrisoare expediată din Viena la 25 noiembrie 1878, Andrei Bârseanu (care adăuga sub semnătură mențiunea: „stipendist al Assoc. trans.”) se adresa secretarului acesteia cu rugămintea de a i se retrimite atestatele prin care și-a dovedit „gradul de silință” la cele patru discipline audiate la universitate”³. Menționăm că la Viena, Andrei Bârseanu s-a făcut remarcat între studenții români animați de idealuri patriotice, dornici să contribuie la afirmarea și emanciparea națiunii române, în special a românilor din Ardeal. Aici Andrei Bârseanu a activat în cadrul societății culturale a studenților români, *România Jună*.

La 9 august 1881, în ședința comitetului *Asociațiunii*, prezidată de vicepreședintele Iacob Bologa, s-a prezentat o nouă scrisoare primită de la Andrei Bârseanu, care adresa mulțumiri pentru stipendiul de care a beneficiat

¹ Ibidem

² Documentul nr. 142/19 iulie 1879

³ Documentul nr. 348/1879

și „promite că pe cât îi vor permite împrejurările, niciodată nu va lipsi a ajuta și dânsul la scopurile *Asociațiunii*”¹.

Într-adevăr, ani îndelungați, de la terminarea studiilor și până la sfârșitul vieții sale Andrei Bârseanu a activat cu pricepere și pasiune în cadrul *Asociațiunii*, întâi ca membru al acesteia (în anul 1882 a achitat 10 florini drept taxă pentru anii 1880-1882), ca membru al subcomitetului despărțământului Brașov, începând din anul 1889, și director al acestuia (1898-1908), ca membru al secției literare (din anul 1900), ca vicepreședinte (1905-1911) și președinte al societății culturale de la Sibiu (1911-1922).

Remarcăm înțelegerea de către tânărul cărturar a obiectivelor esențiale ale *Asociațiunii*, identitatea aprecierilor cu privire la atenția ce trebuia acordată „omului nostru din popor”, emancipării materiale și spirituale a acestuia, găsirii mijloacelor prin care s-ar putea contribui la îmbunătățirea situației românilor din Ardeal. Asemenea gânduri și cerințe au fost subliniate de Andrei Bârseanu și în „vorbirea” intitulată *Ce cetim și ce să cetim*², ținută la 25 octombrie 1881, cu prilejul adunării generale a despărțământului Brașov, când susținea cu tărie opera de culturalizare, desfășurată de *Asociațiune* sub „falnică deviză: cultivarea poporului”, în primul rând prin intermediul cărții, prin dezvoltarea dragostei pentru lectură la sătenii noștri, direcție în care se impunea o mai bogată contribuție a scriitorilor consacrați, dar și a celor „din generația mai nouă (care) fângăduiesc literaturii românești un viitoriu destul de cum se cade”.³ De asemenea, în ședința comitetului *Asociațiunii* din 31 decembrie 1881, s-a luat act de informația primită de la despărțământul Brașov în legătură cu tânărul profesor de la școala românească din acel oraș, Andrei

¹ Cf. *Transilvania*, anul XII, nr. 17-18/1-15 septembrie 1881, p. 156

² Cf. *Transilvania*, anul XII, nr. 23-24/1-15 decembrie 1881, p. 202-204

³ Cf. *Transilvania*, anul XII, nr. 23-24/1-15 decembrie 1881, p. 203

20..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

Bârseanu, care „în conformitate cu concluderile comitetului de data 18/9 1880 nr. 238, s-a însărcinat cu studierea ținutului Brașovului din punctul de vedere al relațiilor sale fiscale, economice, etnografice, intelectuale și morale”¹, răspunzând astfel uneia dintre inițiativele și propunerile *Asociațiunii*.

Paralel cu bogata sa activitate culturală desfășurată în despărțământul Brașov, Andrei Bârseanu s-a remarcat prin importanta activitate de adunare și publicare a literaturii populare românești, materializată în volumele: *Doine și strigături din Ardeal* (împreună cu Jan Urban Jarnik, 1885, ediția a II-a – 1895, distins cu premiul *Academiei Române*), *Cincizeci de colinde* (1890) și altele. De aceea, nu surprinde faptul că Andrei Bârseanu a fost inclus de către comitetul *Asociațiunii* (26 ianuarie 1899) în comisia care urma să întocmească un repertoriu al cărților ce vor fi recomandate despărțământelor spre cumpărare pentru bibliotecile populare ale *Asociațiunii*; Andrei Bârseanu urma să propună „scrieri populare”, alături de Elie Dăianu, Virgil Onițiu, Silvestru Moldovan, D.P. Barcianu, G. Vuia și alții, urmând ca listele întocmite de aceștia să fie studiate și aprobate de vicepreședintele Ilarion Pușcariu, Iosif Sterca Șuluțiu și Zaharia Boiu.²

Treptat, Andrei Bârseanu a devenit unul dintre cei mai activi și mai apreciați cărturari din despărțământul Brașov, motiv pentru care adunarea generală din 27 decembrie 1889 l-a ales membru al subcomitetului, alături de I. Petric (reales director), Bartolomeu Baiulescu și Nicolae Petra-Petrescu (care a pregătit disertația: *Despre instituele române de bani din Transilvania și Ungaria*). În această calitate, Andrei Bârseanu a sprijinit inițiativele conducerii centrale a *Asociațiunii*, a acționat pentru înființarea de agenturi comunale, biblioteci, expoziții și școli, și a prezentat numeroase prelegeri în localitățile

¹ Cf. *Transilvania*, anul XIII, nr. 1-2/1-15 ianuarie 1882, *Partea oficială*, p. 14

² Cf. *Transilvania*, anul XXX, 1899, *Partea oficială*, p. 5

despărțământului Brașov. Astfel, cu prilejul adunării generale desfășurate la Prejmer (27 decembrie 1892), Andrei Bârseanu a vorbit despre *Câteva scăderi ale poporului nostru, care ar trebui delăturate*, iar tinerii din localitate au organizat „o producțiune muzicală și declamatorică”, iar femeile române „au aranjat” o expoziție de lucruri de mână, acordându-se opt premii a câte 2 florini pentru cele mai meritoase.¹

Totuși, activitatea acestui despărțământ a cunoscut un oarecare regres între anii 1894-1898, în special din cauza insuficientului sprijin al membrilor săi. Din cauza neîntrunirii acestora, adunarea generală convocată la 27 decembrie 1894 nu s-a putut desfășura, ci abia la 8/20 ianuarie 1895, când Axente Sever a propus stimularea interesului concetățenilor, prin organizarea la Brașov a unei adunări generale a *Asociațiunii*. Cu prilejul acestei adunări generale, a fost ales un nou comitet, condus de Vasile Voina (Ioan Petric a fost proclamat director pe viață), organism care mai cuprindea cărturari cunoscuți pentru activitatea lor culturală, didactică și științifică: Iosif Blaga, N. Ciurcu, Grigore Maior, Virgil Onițiu, N. Popoviciu, Arsenie Vlaicu și alții. Andrei Bârseanu revine în conducerea despărțământului Brașov cu prilejul reorganizării acestuia, prin eforturile lui Virgil Onițiu, directorul gimnaziului, la adunarea generală din 15/27 martie 1898, când a fost ales director, fiind apoi reales la adunarea cercuală din 27 noiembrie 1898.

În discursul de deschidere a adunării generale de reconstituire, Virgil Onițiu reamintea apelul adresat publicului din Brașov și împrejurimi de a participa la această reuniune menită „a pune în ogașă normală sucursala primă (despărțământul Brașov – n.n. P.M.) a unei instituțiuni mari (*Asociațiunea* –

¹ Cf. *Transilvania*, anul XXIV, nr. 10/15 octombrie 1893, *Partea oficială*, p. 306

22..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

n.n. P.M.), care din însuflețirea românului pentru progres și din idealismul lui se adapă, se nutrește și se dezvoltă”.¹

În urma acestui apel, s-au înscris noi membri pe viață ai *Asociațiunii* (1), membri ordinari (27) și ajutători (77), așa cum arăta noul director în raportul despre activitatea despărțământului Brașov pe anul 1898. Din acest raport reies și direcțiile prioritare spre care Andrei Bârseanu orienta activitatea culturală și spre care dorea să unească forțele intelectuale din zonă, propagând ideile *Asociațiunii*: sporirea numărului de membri, înființarea și reorganizarea agenturilor comunale (7 în 1898, în Brașovul Vechi, Codlea, Ghimbav, Feldioara, Rotbav, Măieruș și Hărman), stimularea preocupărilor (industria de casă, agricultura, grădinăritul, organizarea de expoziții etc.), înființarea de noi biblioteci populare ambulante (în anul 1898, încă două, în Feldioara și Brașov, pentru ucenicii și sodalii români) care erau lăsate în comune o jumătate de an, apoi erau mutate în alte localități, iar în cele dintâi erau aduse biblioteci noi, cu aproximativ 80 de volume fiecare. Și cu acest prilej, Andrei Bârseanu remarcă „lipsa de cărți bune populare românești... a căror cetire să aducă în adevăr folos poporului nostru” și își reafirma convingerea referitoare la importanța asigurării „lecturii potrivite pentru popor”, prin intermediul *Asociațiunii*, prin publicarea unor serii de scrieri utile celor mulți.

Andrei Bârseanu preconiza intensificarea operei de culturalizare prin prelegeri la sate (el însuși a pregătit o disertație despre *Învățămintele din viața mitropolitului Andrei Șaguna*, ce urma a fi citită la adunarea cercuală din 14 iunie 1898), și acorda mare atenție atragerii concetățenilor la acțiunea de sprijinire materială a *Asociațiunii* și a culturii naționale, inițiativă ce s-a dovedit nu numai necesară, ci și rodnică; în ședința din 14 iulie 1898 a comitetului cercual, s-au stabilit două premii a câte 10 florini (oferite de

¹ Cf. *Transilvania*, anul XXIX, nr. II-III/ martie-aprilie 1898, p. 61

Bartolomeu Baiulescu) pentru cel mai bun cultivator de pământ din Braşovul Vechi, şi pentru elaborarea unei lucrări despre industria de casă şi foloasele grădinăritului. S-a hotărât, de asemenea, redactarea unui chestionar în vederea adunării datelor statistice privitoare la viaţa populaţiei româneşti din despărţământul Braşov; la 26 iunie 1898, la adunarea cercuală desfăşurată la Braşov, Vasile Goldiş a propus iniţierea unei colecte pentru înfiinţarea de biblioteci populare în toate comunele despărţământului, iar Comitetul Central al *Asociaţiunii* va aproba, la 8 iulie 1898, cererea comitetului cercual; la 23 septembrie 1898, comitetul despărţământului a luat act cu bucurie despre donaţiile de cărţi făcute de Alexandru Bogdan, Andrei Bârseanu şi de alţii, pentru completarea bibliotecilor populare, iar la 4 noiembrie 1898, conducerea despărţământului primea angajamentele lui Arsenie Vlaicu şi Valeriu Morariu de a da lunar 1 florin pentru bibliotecile populare¹; în şedinţa din 23 decembrie 1898, comitetul despărţământului era informat că s-au mai primit ajutoare, pentru acelaşi scop, de la următorii: Elena Mureşianu (12,49 florini), I. Suşu din Ghimbav (1 fl.), oaspeţii români ai restaurantului „Împăratul Roman” (8,85 fl.), agentura Hărman (8,42 fl.), N. Popoviciu (2 fl.), Vasile Goldiş (1 fl. lunar)².

În anul 1899, donaţiile de cărţi şi de bani în folosul bibliotecilor populare ale despărţământului Braşov au continuat, cu rezultate şi mai bune, datorită lui Dionisie Făgărăşan (5 broşuri şi 1 fl., lunar), I. C. Bibicescu (22 scrieri), I. Navrea, N. Maniou şi N. Brândză (câte un florin, lunar, fiecare), G. Pitiş (3,29 fl. şi 53 exemplare din lucrarea sa „Junii”); s-au mai primit donaţii

¹ Cf. *Transilvania*, anul XXIX, 1898, *Partea oficială*, p. 73-74, 203, 214

² Cf. *Transilvania*, anul XXX, 1899, *Partea oficială*, p. 19

24..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

din partea tinerilor meseriași din Tocile (104,89 fl.) și a diletanților români din Brașov (109,89 fl., apoi încă 199,48 fl.),¹

2. Progresele evidente și îmbucurătoare ale despărțământului Brașov au fost remarcate și apreciate de conducerea *Asociațiunii* și de redacția revistei sale, *Transilvania*, care recunoștea că, deși ordinea inițială a despărțământelor s-a stabilit întâmplător, acum „conducătorii săi (ai despărțământului I, Brașov – n.n. P.M.), însă i-au câștigat de fapt și rangul prim cu tot dreptul meritat”, că „activitatea acestui brav despărțământ este mai presus de orice laudă. Iar domnii Andrei Bârseanu, director, Grigore Maior, vicepreședinte, Cornel Aiser, cassar, N. Bogdan, secretar, etc. exerciază (exercită – n.n. P.M.) un apostolat în tot înțelesul cuvântului, în calitate de conducători ai despărțământului”², oferind munca lor drept exemplu pentru celelalte despărțăminte.

Într-adevăr, în acest despărțământ se statornicise o atmosferă favorabilă *Asociațiunii* și înfăptuirii obiectivelor culturalizatoare stabilite, în primul rând prin sporirea continuă a organizațiilor sale din comune (în anul 1904 funcționau 18 agenturi comunale), a bibliotecilor populare (în același an dispunea de 16 biblioteci ambulante, cu 1476 volume), prin intensificarea propagandei economice și culturale la sate (prin concursuri, premii, prelegeri, expoziții etc.), prin sprijinirea școlilor confesionale românești (în anul 1901 s-a împărțit suma de 175,50 coroane școlilor din Cristian, Feldioara, Brașovul Vechi, Ghimbav, Satulung), Hărman, Măeruș, Bod, Dârste și Prejmer), prin stimularea artei populare și a creației artistice autentice. Pentru aceasta, în ședința comitetului cercual din 7 decembrie 1904 s-a decis organizarea unui ciclu de prelegeri „împreunate cu producțiuni muzicale”, urmând ca sumele

¹ Cf. *Transilvania*, anul XXX, 1899, *Partea oficială*, p. 19, 40, 44, 89; *Transilvania*, anul XXX, nr. VI/iunie 1899, p. 219

² Cf. *Transilvania*, anul XXX, nr. VI/iunie 1899, p. 219-220

încasate să fie dăruite *Asociațiunii* pentru organizarea *Muzeului istoric și etnografic* de la Sibiu; în același scop, se preconiza colectarea de bani și obiecte din localitățile despărțământului Brașov. De asemenea, în vara anului 1904 s-a oferit un premiu de 20 coroane învățătorului Anania Boldor din Codlea, pentru grădina școlară, menținându-se acest premiu și pentru anii următori. Se proiectase și înființarea unei reuniuni agricole în despărțământ, dar ministerul ungar al agriculturii nu a aprobat statutele.

Andrei Bârseanu a rămas în fruntea despărțământului Brașov până în anul 1908, deși cu trei ani în urmă fusese ales vicepreședinte al *Asociațiunii*. De aceea, după 11 ani în care a condus și stimulat activitatea acestui despărțământ, Andrei Bârseanu și-a dat demisia, la 2/15 iunie 1908, pentru a se putea ocupa mai îndeaproape de destinele întregii *Asociațiuni*, ca vicepreședinte și apoi ca președinte, timp de aproape 17 ani, într-o perioadă grea, plină de riscuri, în care politica antiromânească a autorităților austro-ungare s-a intensificat, devenind tot mai agresivă, când însăși existența *Asociațiunii* s-a aflat în pericol.

În anul 1900, cu prilejul adunării generale desfășurate la Băile Herculane s-au reorganizat secțiile științifice-literare ale *Asociațiunii* și s-a realizat activizarea acestora, prin aprobarea unui regulament prezentat de Vasile Goldiș, s-au identificat sediile și membrii celor cinci secții: literară, istorică, de științe naturale, școlară și economică; între membrii secției literare care avea sediul la Brașov, se afla și Andrei Bârseanu, alături de Atanasie Marienescu (președinte), Iosif Vulcan (vicepreședinte), Iosif Blaga și Virgil Onițiu, cel din urmă îndeplinind funcția de referent, după demisia lui Iosif Blaga (1903).¹

¹ Cf. *Transilvania*, anul XXXI, 1900, *Partea oficială*, p. 188

Activitatea lui Andrei Bârseanu ca membru și referent al secției literare nu s-a limitat la prezența sa la ședințele ordinare sau la cele plenare, pentru care întocmea rapoarte periodice, ci demonstrează implicarea sa responsabilă în problemele importante pentru literatura română și pentru opera de culturalizare în care secțiile trebuiau să se manifeste ca organe de specialitate ale *Asociațiunii*.

În rapoartele anuale ale secției literare, de după 1900, sunt cuprinse propuneri și observații pertinente în probleme de mare importanță pentru cultura națională și pentru activitatea *Asociațiunii*. Astfel, Andrei Bârseanu, pe care îl întâlnim și între colaboratorii la realizarea *Enciclopediei române* a lui C. Diaconovich, a evidențiat responsabilitățile membrilor secției literare în continuarea publicării de broșuri valoroase și utile, în colecția *Biblioteca populară a Asociațiunii*, în importanta muncă de adunare și publicare a folclorului literar, a datelor despre nomenclatura populară, dar mai ales în eforturile generale de unificare a ortografiei, de fixare a normelor limbii literare și de cultivare a acesteia.

Însuși Andrei Bârseanu a întocmit, la cererea conducerii *Asociațiunii*, referate asupra unor lucrări ce urmau a fi tipărite, din care se pot constata devotamentul, exigența și responsabilitatea care l-au caracterizat întotdeauna. Dintre numeroasele sale contribuții de acest gen, menționăm aprecierile sale asupra valorii literare a broșurii lui I. Băilă: *Traduceri din Goethe și Heine* (1903), despre colecția de povestiri a lui Ioan Pop –Reteganul (1904) și despre broșura lui Zaharia Boiu: *Frunze de laur*, aceasta nefiind recomandată a fi premiată, „necuprinzând piese de o valoare mai însemnată literară”.¹

Andrei Bârseanu a făcut noi propuneri (1905) și pentru îmbunătățirea tematică a *Bibliotecii populare a Asociațiunii*, cerând să se acorde mai mare

¹ Analele *Asociațiunii*..., nr. I, ianuarie-februarie 1903, p. 19 și nr. IV/iulie-august 1905, p. 155

atenție istoriei naționale, prin publicarea biografiilor unor bărbați distinși ai neamului (Gh. Lazăr, Ioan Maiorescu, A.T. Laurian, Aron Pumnul, Gheorghe Șincai, Samuil Micu, Petru Maior, Paul Iorgovici, Ion Budai-Deleanu, Timotei Cipariu, G. Barițiu, Andrei Mureșanu, Alexandru Papiu Ilarian, Iosif Hodoșiu, Ioan Molnar Piuaru, Pavel Vasici, Dionisie Marțian, Emanoil Gojdu etc.), ale unor cărturari de seamă, deci, dar și ale conducătorilor mișcărilor politice și sociale mai importante ale poporului român.¹

Comitetul central al *Asociațiunii* l-a delegat pe Andrei Bârseanu să sprijine realizarea secțiunii literare a expoziției ce urma să se deschidă în anul 1905, cu prilejul inaugurării Casei Naționale construite de *Asociațiune* la Sibiu. Chestiunea a fost discutată și în ședința secției literare din 14/27 martie 1905, la care au participat Iosif Vulcan, Virgil Onițiu, Iosif Blaga și Andrei Bârseanu, propunându-se să se expună nu numai cărți românești apărute în patrie după 1848, ci și „cărțile cele mai vechi, incunabulele noastre, precum și manuscrite vechi, fie ele de cuprins religios sau profan”.²

Cu același prilej, secția literară a recomandat „cu toată căldura” propunerile lui Iosif Popovici de a se studia dialectele românești, în 5-6 ani, cu sprijinul *Asociațiunii*, care acordase 2000 coroane anual în acest scop, și a susținut ideea înființării *Muzeului Limbii Române*, ca secțiune a *Casei Naționale*, care însă va fi creat abia după Marea Unire, în anul 1920, pe lângă Universitatea Daciei Superioare din Cluj, sub conducerea lui Sextil Pușcariu; gândul inițial a aparținut însă *Asociațiunii*.

Sprijinul lui Andrei Bârseanu s-a materializat nu numai în definitivarea tematicii expoziției din anul 1905, ci și în donații de bani, pentru Casa Națională și pentru *Muzeul istoric și etnografic* (50 coroane în 1901, 40

¹ Analele *Asociațiunii*..., nr. IV/1905, p. 196-197

² Analele *Asociațiunii*..., nr. II, martie-aprilie 1905, p. 40

coroane în 1903, 56 coroane în 1905), în adunarea de obiecte și de bani pentru muzeu; preocupat fiind de sporirea colecțiilor, el a recomandat spre cumpărare o colecție de fluturi și gândaci de la Clement din Vâlcele-Brașov (1905) și a propus cumpărarea picturilor lui Mișu Pop (1909), a trimis *Asociațiunii* 58 volume donate de Nicolae Șuștai (1904), monede, ceasul lui Axente Sever (1907) și alte obiecte consemnate în catalogul expoziției.¹

Interesul lui Andrei Bârseanu pentru propaganda economică, pentru expoziții, este ilustrat de stimularea continuă a acestor preocupări în despărțământul Brașov și chiar de căldura cu care a scris despre expoziția științifică de la București (21 septembrie-22 noiembrie 1903), în paginile *Gazetei Transilvaniei*, ca despre o „mare serbare națională”, articol pe care revista *Transilvania* l-a reprodus, întrucât venea în sprijinul eforturilor sale de organizare a expoziției naționale din anul 1905, de la Sibiu, care trebuia și a reușit să fie, asemenea celei de la București, „o splendidă manifestațiune a unității culturale a elementului român...”²

Ca o recunoaștere a meritelor sale literare și culturale, a devotamentului său față de *Asociațiune* și față de obiectivele sale științifice, culturale și politice, Andrei Bârseanu a fost ales vicepreședinte cu prilejul adunării generale din 6/19 – 7/20 august 1905, de la Sibiu, la propunerea comisiei formate din Augustin Bunea, Virgil Onițiu și Gavril Tripon, în locul lui Atanasie Marienescu, care, la 7 iulie 1905, declarase că nu acceptă postul încredințat de adunarea generală precedentă (Timișoara, 21-22 septembrie 1904); alegerea s-a făcut în aclamațiile însuflețite ale adunării generale, iar Andrei Bârseanu a acceptat, mulțumind pentru postul de răspundere

¹ Analele *Asociațiunii...*, nr. VI, noiembrie-decembrie 1905, p. 258, 278, 313

² Cf. *Transilvania*, anul XXXIV, nr. V-VI/noiembrie-decembrie 1903, p. 250-260

încredințat. Președinte al *Asociațiunii* a continuat să fie Iosif Sterca Șuluțiu, până în anul „jubileului de 50 de ani” (1911) al acestei societăți culturale.

Din acest moment se poate aprecia că *Asociațiunea* i-a acaparat lui Andrei Bârseanu întreaga energie, deși până în anul 1908 a condus și despărțământul Brașov, determinându-l să neglijeze preocupările literare și de folclorist, în special în perioada în care, după moartea lui Iosif Sterca Șuluțiu, a preluat președinția *Asociațiunii* (1911-1922). Menționăm doar faptul că din cele 11 adunări generale ale *Asociațiunii* din perioada 1906-1921 (a decedat la 19 august 1922, înaintea adunării generale din acel an), Andrei Bârseanu a condus zece, adică pe cele de la Brașov (1906), Bistrița (1907), Șimleu (1908), Sibiu (1909), Dej (1910), Blaj (1911), Sibiu (1912), Orăștie (1913), Sibiu și Oradea (ianuarie și octombrie 1920), rostind importante cuvântări din care se desprind crezul său politic și cultural, responsabilitatea față de cultura națională și luminarea poporului, necesitatea integrării și afirmării *Asociațiunii* în frontul luptei naționale, pentru întărirea conștiinței naționale și înfăptuirea unității politice a tuturor românilor.